

פרשת תולדות - דחיית סיפוקים

9. בראשית (פרשת תולדות) פרק כה פסוק כה - כו
(כה) וַיֵּצֵא הָרִאשׁוֹן אֲדָמוֹנִי כְּלוֹ פְּאֲדָרְתָּ שְׁעָרַי וַיִּקְרָאוּ שְׁמוֹ עֶשָׂו:
(כו) וְאַחֲרָי כֵּן יָצָא אַחִיו וַיְדוּ אַחֲזָתָ בְּעֵקֵב עֶשָׂו וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב
וַיִּצְחָק בֵּן שָׁשִׁים שָׁנָה בְּלִדְתָּ אֹתָם:
רש"י

ויקראו שמו עשו - הכל קראו לו כן, לפי שהיה נעשה ונגמר בשערו כבן שנים הרבה:

10. רש"י בראשית (פרשת תולדות) פרק כה פסוק כו
ויקרא שמו יעקב - הקדוש ברוך הוא. דבר אחר אביו קרא לו יעקב על שם אחיזת העקב

11. רבינו בחיי בראשית (פרשת וישלח) פרק לב פסוק ל
ויאמר לא יעקב יאמר עוד שמך. דע כי שם "יעקב" מורה על שפלות, מלשון: "וידו אוחזת בעקב עשו", כי העקב שפל מכל המקומות שבגוף, ושם "ישראל" מורה על שררה ומעלה, וע"כ אמר: ראוי אתה להקרא בשם שיוורה על הקדימה ועל המעלה, לא שתקרא בשם המורה על השפלות והאחור, ובאר הטעם: "כי שרית עם אלהים ועם אנשים", באר כי מדרגת נפשו השכלית עלתה במדרגת השכלים הנפרדים בידיעת המושכלות ואף על פי שהנפש שלו משותפת בחומר

12. הכתב והקבלה בראשית (פרשת תולדות) פרק כה פסוק כו
לפי שהיה נעשה ונגמר בשערו כמ"ש רש"י שזה יורה על מדרגה שפלה שבו. כי הברואים שלמטה ממדרגת אדם, הם בהולדם שלמים בצורתם כמו שהם בזקנותם כי שור בן יומו נקרא שור ואין כן האדם בחיר הבריאה, שהוא בתחילה עולל ויונק בל ידע מה. עד יגדל ויעמול וילמוד, כי מצד נשמת חיים שבו יש לו הבחירה לטוב ולהפוכו, ואם יזכה ידמה באחריות לבר אלהין ועוד יותר

13. בראשית (פרשת תולדות) פרק כה פסוק כז
וַיִּגְדְּלוּ הַנְּעָרִים וַיְהִי עֶשָׂו אִישׁ יָדָע צִיד אִישׁ שְׂדֵה וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם יֹשֵׁב אֲהָלִים:

14. מעט מן האור בראשית עמוד 214
עשו הוא איש ה'כאן ועכשיו' ולפיכך גם מלאכתו אינה מלאכת חרישה וזריעה התובעת סבלנות והתמדה, אלא מלאכת ציד הכרוכה בהרפתקאות מזדמנות. עשו בא "מן השדה והוא עייף", ועייפות זו שעניינה כאן רעב וצמא שולטת בו ללא מצרים. על כן פונה הוא ליעקב בלשון תאוותנית וגסה: "הלעיטני נא מן האדם האדם הזה כי עיף אנכי". המילה 'הלעיטני' כמלעיט את הגמל' מעידה על תאוותנותו שלוחת הרסן. ואף הביטוי "האדום האדום הזה", רומז לעשו שנוול אדמוני והופך להיות שמו לעתיד: "על כן קרא שמו אדום". כינוי זה הולם עד מאד את עשו, שהרי כידוע במדע הפסיכולוגיה - מבטא הצבע האדום את הדם הגואה בעת סערת היצרים, ולפיכך נאה הוא לעשו בעל התאוה: "על כן קרא שמו אדום".

15. בראשית (פרשת תולדות) פרק כה פסוק לב
וַיִּאמְרָ עֶשָׂו הִנֵּה אֲנִי הוֹלֵךְ לְמוֹת וְלָמָּה זֶה לִי בְּכֹרְהָ:
חזקוני

(לב) הנה אנכי הולך למוות ירושת ארץ ישראל תלויה בבכורה, והירושה אינה באה עד לאחר ארבע מאות שנה, כדכתיב וענו אותם ארבע מאות שנה. וכתוב ודור רביעי ישובו הנה, והואיל ואיני חי עד אותו הזמן היינו הנה אנכי הולך למוות מה ריוח יש לי בה ומה אני מפסיד למכרה ולמה זה לי בכרה אם הייתי חי עד אותו זמן שאני בעצמי אירשנה לא הייתי מוכרה. ד"א הנה אנכי הולך למוות בכל יום אני הולך לצוד חיות ביערים ששם מצויין דובים ואריות וחיות רעות ומסכן עצמי למיתה ולמה זה לי להמתין חלק הבכורה הראוי לי לאחר מיתת אבא שמא אמות תחלה.

1. בראשית (פרשת תולדות) פרק כה פסוק כג
וַיִּאמְרָ ה' לָהּ שְׁנֵי גִיִּים גּוֹיִם בְּבִטְנָהּ וְשְׁנֵי לְאֻמִּים מִמֶּעַיַן יִפְרְדוּ וְלֹאִם מִלְאָם יֵאָמֵץ וְרַב יַעֲבֹד צְעִיר:
רש"י
ממע"ך יפרדו - מן המעים הם נפרדים, זה לרשעו וזה לתומו:

2. חזקוני בראשית (פרשת תולדות) פרק כה פסוק כג
ממע"ך יפרדו פרש"י ז"ל זה לצדקו וזה לרשעו ועדיין אין ידוע מי רשע ומי צדיק אבל משגדלו ויהי עשו איש יודע ציד ויעקב איש תם יושב אהלים.

3. בראשית (פרשת תולדות) פרק כה פסוק כז
(כז) וַיִּגְדְּלוּ הַנְּעָרִים וַיְהִי עֶשָׂו אִישׁ יָדָע צִיד אִישׁ שְׂדֵה וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם יֹשֵׁב אֲהָלִים:
רש"י

(כז) ויגדלו הנערים ויהי עשו - כל זמן שהיו קטנים לא היו נכרים במעשיהם ואין אדם מדקדק בהם מה טיבם, כיון שנעשו בני שלש עשרה שנה זה פירש לבתי מדרשות וזה פירש לעבודה זרה:

4. דף על הדף מסכת יבמות דף סה עמוד ב
"ויקראו שמו עשו" "עשו" בגימטריא "שלום" ראה בעל הטורים (שם). עשוי כביכול רוצה שלום עם יעקב אחיו ומבקש להתאחד עמו "ויאמר נסעה ונלכה, ואלכה לנגדך". ויעקב אבינו דוחה את בקשת עשיו באמתלאות שונות, אין הוא רוצה "שלום" עם עשיו, הוא רוצה מחלוקת ופירוד מעשיו. ושוב מנסה עשיו להציע הצעה נוספת לשלום "אציגה נא עמך מן העם אשר אתי", ושוב דוחה יעקב אבינו גם את ההצעה הזאת. ללמדך שהשלום עם עשיו הוא לאמיתו של דבר המחלוקת האמיתית, והפירוד ממנו הוא השלום האמיתי.

יעקב ועשיו - שתי תפיסות עולם מנוגדות

5. בראשית (פרשת תולדות) פרק כה פסוק יט
וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת יַצְחָק בֶּן אֲבְרָהָם אֲבְרָהָם הוֹלִיד אֶת יַצְחָק:
רש"י

(יט) ואלה תולדות יצחק - יעקב ועשיו האמורים בפרשה:

6. באר הפרשה תשפ"א עמוד ז
רמזו בה צדיקים שעל כל בר ישראל לדעת שהוא עומד תמיד בפרשת דרכים ובידו הבחירה אם ללכת בדרכיו של יעקב דרך טובים או בדרכי עשו דרך הרע

7. בראשית (פרשת תולדות) פרק כה פסוק כב
וַיִּתְרַצְצוּ הַבָּנִים בְּקַרְבָּה וַתֹּאמֶר אִם כֵּן לָמָּה זֶה אֲנִי וַתִּלְךָ לְדָרְשׁ אֶת ה':
רש"י

(כב) ויתרצצו - על כרחך המקרא הזה אומר דורשני ... דבר אחר מתרצצים זה עם זה ומריבים בנחלת שני עולמות:

8. ספר נצח ישראל פרק טו
ואל יקשה לך, אחר שיעקב מוכן אל עולם הנבדל הבלתי גשמי, ועשו מוכן אל עולם הגשמי, מה הוא המחלוקת שהיה להם בזה. אין זה קשיא, דודאי כל אחד היה רוצה בכל, שהרי עולם הזה ועולם הבא שניהם נבראו לאדם.... ומפני כי יעקב ועשו הפכים, לכך לפי מדרגת יעקב - אין מציאות לעשו, וכן לפי מדרגת עשו - אין מציאות ליעקב כלל. ולכך היו מריבים בנחלת שני עולמות, כי יעקב היה רוצה בעולם הזה והעולם הבא, כאילו אין כאן עשו. וכל זה מצד התנגדות שלהם בעצמם

20. אור הצפון חלק א האור הרוחני שבגוף

לאחר שחטאו ונדבק בהם משהו מן ההתגשמות, נתגלה בהם רגש של בושה: "וידעו כי ערומים הם". והנה תפר להם הקדוש ברוך הוא כתנות והאיר להם בזה את עצם גופניותם, שעמדו מתוך כך על מעלת הבושה ונתחדשה להם תורת הצניעות שיש בהן משום מדריגה רוחנית עילאה וניתן להם מקום לחזור מתוך עצם התגשמות זו לאורם הקדמון ולמקור חכמתם העליונה. ולאחר כמה דורות, כשנתן הקדוש ברוך הוא לישראל תורה שלמה של תרי"ג מצוות כנגד כל אבר ואבר שבאדם...

21. פנים יפות בראשית (פרשת נח) פרק ח פסוק כא

(כא) וירח ה' את ריח הניחוח וגו'. ולא אוסף עוד לקלל את האדמה וגו'. יש לפרש הפסוק כי מ"ש יצר לב האדם רע מנעוריו, כי יצה"ר ניתן באדם מעת הולדו, אמנם הוא משתנה, כי בימי נערויות הוא יסיתו למעשה נערויות, שהם מעשה תעתועים שאין בהם תועלת, אפילו בעוה"ז. וכשהוא מתגדל, אחז"ל [קידושין ל ב] יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום. ענינו שממאס במעשה נערויות ויסיתיהו לתאוות עוה"ז, ובאמת הוא גרוע יותר ממעשה נערויות, כי מעשה נערויות ימאסו בעיניו ואילו מתגברים עליו בכל יום, וזש"ה כי יצר לב האדם כשהוא מתגדל בגדלותו הוא רע יותר ממעשה נערויות שעשה מנעוריו.

השפעת החושים על הרגשות

22. תלמוד בבלי מסכת סוטה דף ח עמוד א

אמר רבא: גמירי, דאין יצר הרע שולט אלא במה שעיניו רואות

23. תלמוד בבלי מסכת יומא דף יט עמוד ב

דאמר ליה אליהו לרב יהודה אחוה דרב סלא חסידא: אמריתו, אמאי לא אתי משיח, והא האידנא, יומא דכיפורי הוא, ואבעול כמה בתולתא בנהרדעא. - אמר ליה: הקדוש ברוך הוא מאי אמר? - ליה: לפתח חטאת רבץ. -

24. תורה תמימה הערות בראשית פרק ז הערה י

ומה שאמר האידנא יומא דכפורה ואבעלי כמה בתולתי, באמת הוא דבר פלא, שביום הקדוש והמכובד הזה יארעו מעשים מגונים כאלה בישראל, ויותר מזה תמוה הדבר שמצינו ענין עבירה זו ביום זה בכ"מ בש"ס, כמו בגיטין נ"ז א' בדקו ומצאו אב ובנו שבאו על נערה המאורסה ביוה"כ, וכ"ה בב"מ פ"ג ב', והוא דבר פלא ולא נתבאר סבת הדבר. ואפשר לומר ע"פ המבואר בסוף תענית כ"ו ב' לא היו ימים טובים לישראל כיוה"כ שבהם בנות ישראל יוצאות מקושטות וחולות בכרמים וכו', ואחרי שידוע שאין יצה"ר שולט אלא במה שעיניו רואות (סוטה ז' א') לא יפלא איפה אם בין המון העם ארעו מקרים מכוערים אפילו ביום זה

ענין הבארות שחפר יצחק

25. רמב"ן בראשית (פרשת תולדות) פרק כו פסוק כ

(כ) ויקרא שם הבאר עשק - יספר הכתוב ויאריך בענין הבארות, ואין בפשוטי הספור תועלת ולא כבוד גדול ליצחק, והוא ואביו עשו אותם בשוה, אבל יש בדבר ענין נסתר בתוכו, כי בא להודיע דבר עתיד

השקפת עשו והשקפת יעקב שורש כל המידות

16. אמונה ובטחון לחזו"א פרק ד סעיף א

תורת המידות העמידו חכמי היראה לפרק מיוחד בשלמות העבודה, ואף שקדו עליהם לפרקם למידות מספר כמו כעס, גאווה, תאוה, אהבת הכבוד, אהבת הנצוח, נקמה, צרות עין וכיוצא בהן, ומרוב ההרגל נקבע בלב רבים שבאמת השלימות היא בעלת אברים נפרדים, ואמנם זה אמת מצד מצד חולי הנפש ומצד מערכת הקרב כנגד משחתותם, אבל בשרשם אין כאן רק מדה אחת טובה ומדה אחת רעה. המדה הרעה היא ההזנחה את החיים הטבעיים אל מהלכם הטבעי, ובלי כל השתדלות ישתלם במדות הרעות כולן, יהיה כעסן מצוין, נוקם מצוין, גאה מצוין וכן הלאה, לא יחסר לו מכל המדות הרעות שמנו חכמים מאומה.

והמדה הטובה היא ההסכמה המוחלטת לבכר את הרגש המוסרי על רגש התאוה ומנקודה זו הוא לוחם נגד כל המדות הרעות יחד. ולכן יתכן שתהיה ההסכמה זו לחצאין, שזה האיש אשר אור השכל וסגולת הנפש הקיצוהו וישפיעו עליו לבחירת הטוב, הוא שואף בשעה הטובה לטוב בלי מצרים ואינו רואה שבע לנפשו בכל הטוב שיעשה, והוא רואה עולם נצחי בלתי קץ ובלתי תכליתי, וכרע יתעב כל מדות רעות יחד.

17. רבינו בחיי בראשית (פרשת תולדות) פרק כה פסוק כז

ודבר ידוע כי השתדלותו של אדם במאכל ובמשתה והיותו משתעשע בציד שהם תענוגי הגוף בעולם הזה, הלא היא סיבה לבזות עבודת השי"ת ויראתו, לעשותם טפל ותענוגי הגוף עקר, וזאת היתה מדתו של עשו, הוא שאמר: ויאכל וישת ויקם וילך ויבז עשו את הבכורה, ובעל מדה זו מוצא עצמו עקוב לסוף, הוא שאמר עשו: ויעקבני זה פעמים את בכורתי לקח והנה עתה לקח ברכתי, ואם יטעם נופת וצוף בתענוגים אינו אלא לפי שעה, והוא עתיד שידאג ויתנחם באחריתו ויצטער מאד על זה ... אבל דרכו ומדתו של יעקב בהפך זה, כי "איש תם" הפך "יודע ציד", ו"יושב אהלים" הפך "איש שדה"....

השקפת עשו נובעת מחטא אדם הראשון

18. בראשית (פרשת בראשית) פרק ב פסוק כה

(כה) וַיְהִי שָׁנִיָּהֶם עָרֹמִים הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ וְלֹא יָתְבַשְׁשׁוּ: ספורנו

(כה) ערומים... ולא יתבוששו. כי אז היו כל פעולותיהם וכל איברייהם לעשות רצון קונם בלבד, לא להשיג תענוגות נפסדות כלל, באופן שהיתה פעולת הזיווג אצלם כפעולת האכילה והשתיה המספקת. ובכן היה ענין איברים ההם אצלם כמו ענין הפה והפנים והידיים אצלנו:

19. בראשית (פרשת בראשית) פרק ג פסוק ז

(ז) וַתִּפְקְחְנָה עֵינֵי שָׁנִיָּהֶם וַיֵּדְעוּ כִּי עֵרֹמִים הֵם וַיִּתְפְּרוּ עֹלָה וַתֹּאנָה וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם חֲגָרֹת:

סיכום - פרשת תולדות - דחיית סיפוקים

26. אורות – זרעונים פיסקה ח

1-2 – כבר במעיים תכונותיהם של עשו ויעקב היו תכונות הפכיות. רש"י מבאר ממעיין יפרדו - מן המעיים נפרדים זה לרשעו וזה לתומו ויש לתמוה מדוע לא אמרו חז"ל "זה לרשעו וזה לצדקותו" הרי תם זה שלם וההפך מתם הוא חסר ולא רשע. החזקוני מביא את דברי רש"י (משנה את הנוסח מתם לצדיק) ומבאר שהשוני לא היה ניכר בילדותם אלא משגדלו שעשו היה איש יודע צדי איש שדה ויעקב איש תם יושב אהלים. עלינו לברר מדוע מלאכת הצייד היא ביטוי לרשעות. כמו כן יש להקשות שלכאורה ההשוואה אינה תואמת. על עשו נאמר שהנוכחות שלו היתה בשדה ושם הוא למד את מלאכת הצייד ולכאורה על יעקב היה צריך לומר שהנוכחות שלו היתה באהלי תורה והוא יודע תורה ואם כן מדוע נאמר "איש תם" ולא איש יודע תורה?

3 – רש"י על הנאמר "ויגדלו הנערים" מפרש שבקטנותם לא היו ניכרים במעשיהם ורק בגיל שלוש עשרה זה פירש לבתי מדרשות וזה לע"ז. מדברי רש"י מתבאר שהיתה תכונה פנימית שליוותה את עשו ואת יעקב והביטוי לנקודה הפנימית הזו קיבלה ביטוי מעשי בגיל שלוש עשרה. חובתנו לברר מהן התכונות האלו כדי לדעת מאיזה דרך להתרחק ובאיזה דרך לדבוק.

4 – עשו חיפש את הקירבה ליעקב אך יעקב בכל כוחו ברח מהקירבה אל עשו. ממה כל כך חשש יעקב?

5-6 – נקדים להביא את דברי הרב בידרמן על דברי רש"י "אלה תולדות יצחק - יעקב ועשו האמורים בפרשה". כוונת הדברים שפרשת תולדות באה לספר לנו על שתי דמויות, כדי להורות לנו דרך טובים או דרך רעים. ביד כל אדם הבחירה האם לבחור בדרך זו או דרך זו. פעמים רבות הדמות של עשו נראית לנו דמות שבינה לביננו אין שום דבר, אבל היום נעסוק בתכונת אופי שהביאה את עשו למקום בו הוא נמצא ותכונה זו אורבת לכל אחד ואחד בהרבה צמתים בחייו.

7-8 – המריבה של יעקב ועשו שהתחילה במעי רבקה לא היתה מריבה בין עולם הזה לעולם הבא, הן יעקב והן עשו רצו לנחול שני עולמות. יעקב הבין שלתכונה של עשו אין מקום אפילו בעולם הזה וכמו שמסביר המהר"ל שלפי מדריגת יעקב אין מציאות לעשו כלל ולפי מדריגת עשו אין ליעקב מציאות כלל.

9-12 – עשו נקרא עשו על שם שהוא נולד עשוי. כולה היה כאדרת שער. בתרגום יונתן מובא שאפילו זקן היה לו וכלשון רש"י "לפי שהיה נעשה ונגמר בשער כבן שנים הרבה, לעומתו יעקב נקרא כך על שם האחיזה בעקב. העקב הוא המקום השפל ביותר בגוף האדם משם יעקב התחיל את הדרך, אבל בהמשך הוא מקבל את השם ישראל, שם המורה על שררה וגדולה (גם לעשו היו שתי שמות, השם השני שלו אדום ונעמוד על כך בהמשך)

בספר הכתב והקבלה מבאר את ההבדל המהותי. בע"ח בשונה מהאדם נבראים שלמים בצורתם כמו בזקנותם לעומת האדם בחיר הבריאה, בתחילה הוא עולל ויונק ולאט לאט הולד וגדל. עשו הוא מוצר מוגמר כמו בע"ח יעקב הוא ביטוי לתהליך הנכון שצריך לעבור האדם בחיר הבריאה

הדבקות בד' היא התשוקה היותר טבעית לאדם. מה שהיא בכל המצוי כולו בצורה אלמת וחרשת, בצורה כחנית נתפתחה באדם בצורה מושכלת והרגשית. אין התשוקה של הדבקות המוחלטת באלהים חיים, באור אין סוף, דבר שאפשר להיות חלופו בטבע ההויה. כשם שאנו מוכרחים לחיות, להיות מזונים ומתגדלים, כך מוכרחים אנו להיות דבקים בד'. הדבקות הנתבעת ממנו בכל מלא נשמתנו מוכרחת היא להיות הולכת ומתפתחת בנו, הולכת ומתעמקת בהרגש, הולכת ומתחורת בהכרה ותבונה. בשום אופן לא תוכל האנושיות וגם כל ההויה לחיות בלא הזרם של תשוקת הדבקות האלהית, החי תמיד בקרבה אף על פי שהוא באופן סתום ונעלם. הילדות האנושית, ימי החושך העב והמגושם, הניחה בעולם יסודות חיים כאלה, שעכבו את הדבקות האלהית שלה מהתגלות במלא אורה. אין לשער את צערה של הנשמה העולמית הכללית והצער הפנימי הנשמתי, של כל חי וכל אדם, על הלחץ הרחני, על מניעת הטוב הגנוז בקרבו, המאיר כל כך, המעיד כל כך, המחיה חיי רוח, חיי נצח, גובה ועז. מוכרחים לו החיים הללו, הם עצם טבעו והיותו, - והנה באה החולשה האנושית ותעש אליים אלמים, אלהות חמרית גסה וזוללה, מוגבלת וחסרה, ותסתם את כל החרכים. ומצוירים אנו לנו נשמה גדולה ענקית לכל מלא שאיפותיה, את תשוקתה הכבירה לחופש ואור, את צערה החזק, את מכאובה הנמרץ על עלבון התבל, נשמת אברהם, - איך היא מתמרמרת בראותה את האושר, את האור המוכן לכל, לכל החי, לכל הנשמה, הרוחב האלהי הקורא להויה: היה אור, הקורא לכל פרט: המלא אושר, גודל, גובה ונחת, טוב וגבורה, אהבה ונעימות, - והבארות נסתמו, "סתמום פלשתים וימלאום עפר", איך מתפרץ הארי מהסוגר, איך נוטל הוא את מקלו בחרון, משבר את הצלמים, קורא בכח לאורה, לאל אחד אל עולם

עוד חשוב לדעת שכשאדם מתרגל לבנות את כל חייו על ערך הריגושים מעת לעת הוא יצטרך להוסיף ריגושים משום שהוא התרגל לריגושים הישנים והם כבר לא מרגשים אותו.

היום כדי להציע נישואין הולכים לאיזה צוק וקדים קידה לפני הבחורה ויש שם מלא נרות ועוד כל מיני שטויות, וכל זאת משום שהאשה מרגישה שאם ההצעה לא היתה מספיק מפוצצת אז לא היתה כלל הצעה. אפשר לתת עוד מלא דוגמאות אבל העיקרון ברור

25-26 – סיפור הבארות של יצחק בא להורות על תשוקה אלוהית שמגיע לאחר הרבה זמן של סילוק עפר עד שמגיעים למים חיים.

בעולם הרוחני יש ריגושים ויש חוויות "אם היו בני אדם מאמינים במתיקות וערבות .... היו משתגעים אחריהם..." אבל עולם הריגושים מגיעים אחר עמל ויגיעה, הם מגיעים כתוצאה מהשלטת השכל ואז המציאות שלהם היא ממשית ולא שיקרית וזמנית. יעקב הוא איש של תהליכים, של דחיית סיפוקים. הוא בונה את הכל לאט לאט אבל דווקא זה מקנה לו עושר ואושר

כל ההבדל בין עשו ליעקב מתחיל ונגמר ביכולת של אדם להתמודד מול הדחפים ולשלוט עליהם, פעמים לרסן ופעמים לתת להם מקום. חוסר שליטה על הדחפים והריגושים היא המתכון להיות עשורשע....

נענה על השאלות שפתחנו

1. כל היסוד של עשו זה לחפש דברים זמינים שקל להשיג אותם. בדרך כלל דברים זמינים הם לא שלמים כדי שדבר יהיה שלם נדרש תהליך מסודר ומושכל, לכן על עשו נאמר "זה לרשעו ועל יעקב זה לתומו".
2. על עשו אמרו "איש יודע ציד" ועל יעקב לא אמרו איש יודע תורה. משום שהדגש אצל עשו זה להשיג את הדבר כאן ועכשיו ואצל יעקב הדגש הוא על הדרך ולא על התוצאה.
3. יעקב לא מוכן לחיות עם עשו בשלום משום שעולם החוויות הזמניות כל כך שואב שאין שום אפשרות לדור איתו בכפייה אחת

13-17 – מה באה לבטא העובדה שעשו נולד עשוי ויעקב מתחיל את הדרך מהעקב? התשובה נמצאת בתעסוקה שבחר כל אחד מהבנים. עשו איש יודע ציד. מלאכת הצידה היא מלאכה שאינה מורכבת מהרבה תהליכים כמו חקלאות שדורשת סבלנות - חרישה זריעה וכו'. עשו הוא איש "הכאן ועכשיו" אין שום מוכנות לתהליכים. כל מה שעשו רוצה זה לקבל את הכל במזומן, זה לא סתם חוסר סבלנות אלא זה לתת דרור לתשוקות ולממש את הצורך באופן מיידי, לכן הוא גם נקרא אדום. הצבע האדום מבטא דם שגואה בעת סערת יצרים (יש לו דם חם...). תכונה זו של חוסר יכולת לדחות סיפוקים תביא את האדם לדיוטות תחתונות. חוסר יכולת לדחות סיפוקים היא השלטת הדחפים/היצרים על השכל. זו הסיבה שלעשו אין שום בעיה למכור את הבכורה תמורת לחם וניזיד עדשים. עשו לכאורה מכריע בצורה מושכלת "הנה אנכי הולך למות ולמה זה לי בכורה" הוא כביכול מודע לסכנות ביער, הוא מודע שעד שתהיה עבודה בכורות יעבור עוד זמן רב ומי יודע היכן הוא יהיה. במילים אחרות הוא טוען טענה מקובלת "טוב ציפור אחת ביד מאשר שתיים על העץ" אך הטענה המושכלת הזו אינה נובעת מתוך מחשבה ישרה אלא מתוך רצון לחוות ריגושים. האדם מגייס את השכל כדי למלא את תאוותיו (הרשעים הם ברשות ליבם).

ביכולת לדחות סיפוקים היא בדיוק המידה ההפוכה בה אדם משליט את השכל על הדחפים והיצרים שלו זו מידתו של יעקב. החז"א באמונה ובטחון מבאר ששתי המידות האלו הם שורש כל המידות הטובות או הרעות

18-21 – חוסר יכולת לדחות סיפוקים הוא שורש חטא אדם הראשון. מיד לאחר שאכלו מעץ הדעת טוב ורע הם התביישו בעובדה שהם עומדים ערומים ונאלצו לכסות את אברי המשגל. אברי המשגל לאחר החטא הם האברים שבהם האדם מרגיש את הצורך הגדול לתת ביטוי לדחפים וליצרים שלו. הכיסוי שלהם מורה על כך שהאדם יודע להגביל את הדחפים ולנסות לאזן אותם ולרסן אותם. הדחפים, היצרים והריגושים מלווים אותנו בכל שלבי החיים אלא שבכל שלב הם מתלבשים בתלבושת אחרת.

22-24 – המשפיעים הגדולים על הדחפים והריגושים הם החושים ובעיקר חוש הראייה "אין יצר הרע שולט אלא במה שענינו רואות" ובגמרא מסופר שלא בא משיח משום שאפילו ביום כיפור יש כמה בחורים שבועלים בתולה ולכאורה כיצד יתכן שביום הקדוש אדם יהיה עסוק בדברים האלו? אלא שכשהרגש שולט אין גבול לירידה למטה ולשכל אין שום יכולת לעצור את ההתדרדרות.

אנו חיים בעולם של ריגושים, עולם מלא בחוויות, עולם של מדיה שהכל זמין כאן ועכשיו, חנויות מזון שברגע אתה מקבל את האוכל מוכן ישר לפה. בדרך כלל האמירה הנפוצה שאנו כעולם דתי חייבים להעמיד אלטרנטיבה ולשלם במזומן בקודש. כיון שזו ההנחה אנו מנסים לייצר עולם של ריגושים שיונק מהקודש. אבל יש כאן טעות בסיסית. העניין הוא אינו לחנך לעולם של ריגושים 'טהור', אלא לחנך לעולם של עמל, לעולם בו אנו מתקדמים לאט לאט בצורה מושכלת. לחנך לכך שלא מיד רואים תוצאות ולא מיד מקבלים תגמול. פעם ילדים היו עושים דברים ממקום של חסד, היום מבקשים תשלום על כל פעולה.

יש מוזיקה שנקראת טראנס, היא נפוצה גם בעולם הדתי. המוזיקה הזו, גם אם התוכן אינו בעייתי, ההשפעה של הטראנס מאד בעייתי. הוא מרגיל את הנוער להכנס לריגושים מאד חזקים ובעקבות כך הם מואסים בכל דבר שנבנה על ידי תהליך, כתוצאה מכך אין להם שום חשק לשבת וללמוד. גם התשלום המידי במבצעים וכדו' שייך לעולם הריגושים והוא מסוכן. כמובן שפטור בלא כלום אי אפשר, אבל לפחות לבנות מבצע שצוברים נקודות וכדו' ובסוף תקופה מקבלים משהו וזאת כדי לחנך לתהליך.

